

Regionledningskontoret
Infrastruktur

PM
2021-04-16

Handläggare Josefin Årevall
Telefon 08-123 144 02
E-post josefin.arevall@sll.se

Synpunkter på Öppet offentligt samråd i anslutning till konsekvensbedömningen inför översynen av TEN-T-förordningen

Region Stockholm svarar på enkäten tjänstemannayttrande, med stöd i politiskt beslutade styrdokument och pågående regionala utvecklingsprocesser.

Sammanfattande synpunkter

- Region Stockholm instämmer med kommissionen att TEN-T-systemet tydligare behöver bidra till att lösa klimat- och hållbarhetsutmaningarna inom transportsektorn och välkomnar kopplingen mellan TEN-T och den gröna given
- För att intentionerna med TEN-T förordningen ska nås bedömer Region Stockholm att samtliga tre fokusområden behöver tas i beaktning. Fokus på utveckling av ”traditionell” infrastruktur bör bibehållas.
- Definitionen av urbana noder behöver i kommande revidering av TEN-T att breddas för att bättre se till nätets funktionalitet och innefatta peri-urbana och regionala områden kring en stadskärna.
- Det krävs en tydligare koppling mellan farlederna som pekas ut i Motorways of the Sea och övriga TEN-T-nätet för att öka funktionaliteten och effektiva transporter.
- Revideringen av TEN-T förordningen behöver säkerställa en långsiktig försörjning av hållbara drivmedel i de utpekade stråken och det behövs ett teknikneutralt förhållningssätt som integrerar både laddinfrastruktur för eldrivna fordon, hållbar vätgas och biodrivmedel.
- Det är viktigt att arbetet med TEN-T förordningen stöttar samordningen, planeringen och utbyggnaden av gränsöverskridande fysisk infrastruktur både inom unionen och mot tredje land, som exempelvis sträckan Oslo-Stockholm och förbindelsen mellan huvudstadsregionerna.

- Uppföljning av utbyggnaden av TEN-T bör ske systematiskt och på regelbunden basis, där det även bör vara enkelt att följa det statliga åtagandet.

Prioriterade områden för framtida förordning

Region Stockholm ser, liksom kommissionen, ett behov av att TEN-T-systemet tydligare bidrar till att lösa klimat- och hållbarhetsutmaningar och välkomnar kopplingen mellan TEN-T och den gröna given.

Region Stockholm anser att intentionen med TEN-T-förordningen endast kan nås om samtliga tre fokusområden som kommissionen presenterat i enkäten berörs och behandlas i det fortsatta arbetet. TEN-T-förordningen bör därför även fortsättningsvis ha ett stort fokus på utveckling av en "traditionell" infrastruktur, samtidigt som kvaliteten på befintlig infrastruktur och digitaliseringen och innovationen stärks.

Urbana noder och "first and last mile deliveries"

Region Stockholm anser att det är viktigt att säkerställa så kallade *first* och *last mile* kopplat till TEN-T-nätet, dvs. de första och sista delarna av transporterna. För att säkerställa välfungerande TEN-T korridorer behövs en bredare definition av *urbana noder*. De *urbana noderna* behöver innefatta hela det funktionella området kring noden och även innefatta peri-urbana och regionala områden kring en stadskärna.

Stråken inom TEN-T behöver vara väl sammankopplade till såväl modala hubbar som med det regionala-lokala transportsystemet. Inte minst är detta viktigt för att nå de regionala målen i Stockholms län om hållbart resande och ett transporteffektivt samhälle. För att klara omställningen till ett klimatneutralt samhälle behöver det finnas medel inom CEF kopplade till de *urbana noderna* och storstadsregionernas särskilt goda förutsättningar att öka andelen hållbart resande med gång, cykel och kollektivtrafik. Genom att nyttja storstadens täthet och bebyggelse bättre kan vi nå transporteffektivitet genom goda kopplingar mellan stadens funktioner utan att stora förändringar i transportsystemet krävs. Fossilfria bränslen och fordon är nödvändiga men inte tillräckliga delar i omställningen, det krävs samtidigt ett fokus på en omvandling till ett mer transporteffektivt samhälle där gång, cykel och kollektiva transportmedel som tåg och buss prioriteras i såväl de urbana noderna som i det övergripande transportnätet och stomnätet.

Integrera inlandssjöfart och havets motorvägar (Motorways of the Sea) i TEN-T

Det finns stor potential i Stockholm-Mälarenregionen att utveckla vattenburen citylogistik och regionala godstransporter. Sjöfart på inre vattenvägar, det vill säga inlandssjöfart, spelar här en viktig roll och det bör integreras och värderas lika högt inom TEN-T som övrig infrastruktur.

Farlederna som pekas ut i Motorways of the Sea över Östersjön bör ses ur ett helhetsperspektiv och tydliggöras som en länk i ScanMed-korridoren samt över till Nordsjö-baltiska-korridoren på andra sidan Östersjön.

Alternativa bränslen

Region Stockholm vill även i detta sammanhang framhäva vikten av att revideringen av TEN-T förordningen behöver säkerställa en långsiktig försörjning av hållbara drivmedel i de utpekade stråken. Det handlar både om laddinfrastruktur för eldrivna fordon, hållbar vätgas och biodrivmedel. Revideringen av TEN-T riktlinjerna behöver därtill samordnas med EU:s klassificeringssystem för gröna investeringar, där föreslagen definition skulle göra stor del av biogas- och etanolproduktionen "icke hållbar". Med dessa kriterier skulle den bussdrivna kollektivtrafiken i Stockholmsregionen anses som icke hållbara, trots att trafiken går på biodrivmedel. Också godssektorn skulle drabbas hårt om biogas utesluts som hållbar till förmån för endast el och vätgas. Kommissionens definition av dessa verksamheter blir därför avgörande för Region Stockholms och i förlängningen Sveriges möjlighet att uppnå klimatmålen. Region Stockholm vill här poängtera vikten av god samordning mellan de olika EU-initiativ som reglerar frågan kring alternativa drivmedel, såsom direktivet om utbyggnad av alternativ infrastruktur och direktivet för byggnaders energiprestanda samt förnybartdirektivet.

Gränsöverskridande förbindelser (Oslo-Sthlm)

För Region Stockholm, som är en perifert lokaliserad huvudstadsregion, är det viktigt att TEN-T stöttar samordningen, planeringen och utbyggnaden av gränsöverskridande fysisk infrastruktur både inom unionen och mot tredje land. Ett exempel är järnvägssträckan mellan Oslo-Stockholm, men även goda kommunikationer söderut mot kontinenten och sjövägen österut mot Helsingfors.

Uppföljning och styrning

Region Stockholm vill slutligen påtala behovet av en god dialog mellan EU och den regionala samt storregionala nivån angående det europeiska transportsystemet. Betydelsen av god internationell tillgänglighet för den regionala utvecklingen är väldokumenterad, där TEN-T spelar en viktig roll. Regionen efterfrågar en tydlig och lättfattlig uppföljning av TEN-T samt även medlemsstaternas åtaganden.